

moči evropske kulture le s surovo silo; potrebno je, da se Evropa vedno spominja, da ima Kina štiri tisočletno kulturo, ki se znatno razlikuje od kulture krščanskih narodov, in ki se v Kini ceni in spoštuje. Evropske države ne smejo nikdar pozabiti, da so njih podaniki na Kitajskem nepovabljeni gostje, ki so si s silo priborili svoj dohod; Evropa naj se vedno spominja, da se Kitajci resno prizadevajo, čuvati svoje tradicije, vlado in nedotakljivost rodne zemlje, in pritrditi mora vsak, da ima 400 milijonski narod neizpodbojno pravico, urediti svoje bivališče po svoji volji. Te upravičene kitajske zahteve mora solidarično spoštovati cela Evropa. Kitajcem se mora v vsakem slučaju dokazati, da so Evropejci zastopniki kulture, ki je vzvišenejša od Kitajske. S tega stališča pa ne smejo evropske in ameriške vlade nikdar odobriti nastopa, ki bi bil v nasprotju z pravostjo in pravičnostjo. Krščanske vlade morajo marveč dokazati pred svojo vestjo in celim človeštvom, da pospešujejo trgovinske interese v Kini, nimajo namena postopati krivično in zlobno.

Obrtnija.

Petrolejska industrija v Rusiji.

Iz Rusije prihaja največ petroleja v naše kraje. Baku je glavno mesto nafta-industrije in ta pokrajina silnega gospodarskega pomena za vso državo. Nafta je takorekoč življenski pogoj ruske industrije sedanjih dni, ker nadomešča na mnogih krajih drva in premog kakor kurivo, zato tudi nikjer ne pride toliko nafte v porabo, kakor baš v Rusiji. Ker pa je vprašanje po petroleju tudi izven Rusije ogromno, se prizadevajo tamošnji geologi, da razkrijejo več in več zakladov nafte v zemlji. To se jim tudi često posreči, kajti ne samo v evropskih pokrajinah Rusije je ogromno petroleja, tudi v Aziji je še veliko teh prirodnih zakladov, posebno v Kavkazu in v transkapiškem ozemlju. Jeden tak zaklad so našli nedavno v zahodnem Kavkazu v pokrajini imeretški v bližini naselbine Tedeletje. Zaklad obeta biti ogromen. Olje vre na mnogih krajih kar ščiščeno iz zemlje, a resnična zakladnica istega je še le v globočini kakih 100 metrov pod površjem. Poskušnja te nafte je dala 300 stopinj vrednosti. Drug velik zaklad je na nasprotnem koncu kavkaškega pogorja v okraju Kuba nedaleč od nove proge mej Baku in Petrovskem. V transkapiškem ozemlju so že pred več časa našli ogromne zaklade nafte v bližini Krasnovodska ob kaspiškem morju in na otoku Čeleki, katere zaklade že dvigujejo. Nadalje nameravajo pričeti izkoriščati tudi okolico Čangir-Tagiju in Teke-Beli v pokrajini Fergana na kitajski meji, kjer je tudi ogromno petroleja v zemlji. Tudi ti zakladi niso daleč od železnice (postaja Ansišan). To pa so le še neznatni deli ruskega bogastva nafte, mnogo mnogo je še neodkrita, kdo ve, koliko je ob novi sibirski železnici še v zemlji zakladov, kateri še čakajo delavne roke! Edina škoda je le, da se ruski domači kapital in ruska domača podjetnost tako malo briga za svoje podzemsko bogastvo, in da puščajo Rusi le tujcem, da se mastijo na njenem blagu. Dokaz o tej malomarnosti je baš sledeče dejstvo. Ruska

krona t. j. ruski car ima v Baku in tam okoli velika podjetja na petrolej. Človek bi mislil, da so ta kronska podjetja dobro nadzorovana, toda motil bi se. Z naftotoki na polotoku Apšeron, ki so last ruske krone uganjajo izvestni ljudje veliko zlorabo tako, da narašča iz te zlorabe škoda znašajoča mnogo milijonov rubljev. Stvar je namreč taka. Veliki otok Ašperon je monopolna toraj izključena last ruske krone in je poln petroleja. Toda od desetletij sem so se naselili ondi Perzi, Armenci t. j. judje in si osvojili kraj za krajem, brez da bi od vladne strani se kdo brigal za to, najbrže so bili merodajni krogi celo podkupljeni od privatnih podjetnikov. Ko pa je naposled venderle posegla vmes merodajna roka, so ti roparji na kronski lasti rekli, da jim ne more nikdo braniti, ker so že čez deset let lastniki in je njih posest že pravoveljavna. Na ta način je čez 3.000 desjatin kronske naftične zemlje prešlo v roke tem lopovom.

Ako se pomisli, da je ena sama desjatina na otoku Apšeronu vredna na tisoče, da, tudi do milijona rubljev, kolike škode ima krona tem potom. Ruska krona je leta 1813, ko je bil Kanat Baku priklopljen k ruski državi, uvrstila vse pokrajine in naftine zaklade na otoku Apšeron v državne posesti. Še le leta 1872 je podarila krona onim vojakom, ki so se izkazali s posebnim junastvom v kavkaški vojni, po 100 desjatin naftine zemlje, ki so smeli petrolej dobivati za svojo korist, a drugemu ni dovolila ničesar. Kolikor škode pa ima krona vsled tega ropa po tujcih, bi lahko pokrila velik del državnega budgeta. Iz tega poročila pa se vender da posneti kako ogromna bogastva hrani Rusija, in da bi Slovenci storili prav, ako se selijo v Rusijo.

Kmetijstvo.

Čebeloreja.

Vlada potrebuje novcev; vender ni nikoli v zadregi, kje bi jih dobila. Da nam je pa sladkor podražila, zadel je s tem srednji in nižje sloje ljudstva najhuje. Ker je pa človeški rod že navajen in podvržen sladkemu, zakaj bi ne segli po tem, kar nam je bolj zdravo, bliže in ceneje, in to nam nanosi naša toliko marljiva čebelica. Le glej jo, kako hiti od cveta do cveta in ne počiva pred, da težko obložena prileti domov, tukaj odloži svoje breme ter gre zopet nabirat. Tako dela naprej, dokler po šest- do osemtedenskem trudapolnem delu konča svoje življenje. — Med pa, ki ga nanosi v svoje stanovanje je sladčica, katero so že ljudstva v starem veku poznala in čislala. Iz strdi so si delali zdravo pijačo ter jo rabili za različna zdravila. Ko sem obiskal necega čebelarja, pravila mi je mati, da dobivajo otroci v kavo in mleko le med in ti otroci so bili zdravi, rudečelični in krepki, da jih je bilo veselje gledati. Čebele tedaj k hiši, in potem nam ne bo treba za sladkor denarja izdajati;